



Maal on mõnus elada!



Uhtnas tegeleti robotikaga.



Uhtna kool läks tagasi lasteaeda.

28. septembril olid kõigi uudistajate jaoks avatud erinevad piirkonnad üle Eesti, kes kutsusid enda juurde elama ja näitasid, miks just nende juures kõige parem on.

Maal elamise päeval külastas Rakvere vallas erinevaid asutusi ja tegevusi kokku pea 930 inimest.

Aitäh kõigile, kes ideega kaasa tulid ning kõigile külastajatele! Väike ülevaade tehtust.



Lepna lapsed lustisid oma noortekas.

Kõige paremini võtab „Maal elamise päeva” kokku sissekanne Lasila kooli külalisteraamatust: „20 aastat oli Lasila ainult läbisõidukoht, 4 maja tee ääres ja teadmine, et 10 minuti pärast olen sünnikodus või teistpidi sõites 1.20 pärast Tallinas. Paar aastat tagasi sõitsin trassi pealt maha ja avastasin üliarmsa mõisahooned. Kuu aega tagasi saime teada, et mõisahoones asub koolimaja ja töötavad säravate silmadega ning entusiasmiga inimesed. Täna saime teada, et Karl Ernst von Baer oli maailmakuulus mees naaberkülalast, et muna on võimalik ujutada soolvees, et 90 aastat tagasi kurvasid ja rõõmustasid lapsed samade

lihtsate asjade pärast ... Tuleb maha sõita oma harjumuspärastelt teedelt ja avastada kohti ja asju, mis tegelikult on olnud kogu aeg sinu kõrval. Ja maailm saab toredamaks ja huvitavamaks paigaks siinsamas, oma kodu lähedal.

Tänu huvitava ja õpetliku päeva eest! Selle eest, et olete siin ja jääte siia veel pikaks ajaks, et rõõmustada teelt kõrvale põikajaid.“ Tiiu ja Riia.

Munalabor Lasilas – teadlane Baer kui embrüoloogija rajaja, kes tõestas, et me kõik saame alguse munast. Õpetajad Eve ja Katrin tutvustasid Baeri elulugu ning tegid põnevaid katseid munadega. Lisaks oli koolis püsti käsitööleht ja kohvik, kus olid müügis ainult omavalmistatud tooted.



Kõige populaarsemad olid nagu alati öökullipadjad. Lisaks sai uudistada linde ja kuulata jututoas vana aja lugusid.



Näpi koolis oli avatud kunsti töötuba, kus Kille Kruuv õpetas deкупаži tehnikat kasutama.



Keskusehoones asus staap, kus Sõmeru kooli õpilasesinduse noored pidasid padjakohvikut, kogudes raha oma loomaaiasõbra, manuli, toetuseks.

Maal elamise päev Uhtna moodi koondas ühe mütsi alla lasteaia, noortekeskuse, raamatukogu ja kooli. Et asi ei jääks pelgalt reklaami tasandile, olid kohal ka erinevaid osapooli ühendavad lülid – õpilased. Aktiivseid tegevusi jätkus tervesse päikesepaistelisse laupäevasesse koolipäeva. Tore, et meie tegemistele tuldi kaasa elama nii oma valla piiridest kui ka kaugemalt ja seis 22:23 oli seekord mujalt tulnute kasuks.



Mädapea mõisa juures peeti Sibula ja juurika laata.



Sõmeru sooringil said uudistajad proovida erinevaid matka- ja seikluselemente, lõkkes küpsendada vorste ja vahukomme. Loodusgiid Andres Kurm tutvustas ellujäämiseks vajalikke oskusi – sai turvaliselt üle vee kõiel kõndida ja oma tasakaalu testida.



Üleskutse oli seatud ka ettevõtetele, kes saavad end tutvustada ja töövõimalusi pakkuda. Võimalusest haaras puiduettevõtte Fer Project OÜ.



Ubja külakeskuses.



Vaeküla külakeskuses.



Maal elamise päeva avasündmus 25. septembril algas Rakvere vallas näidiskülalastustega Veltsi lasteaed-alkooli, Ubja külakeskusesse ja puiduettevõttesse. Edasi jätkus arutelu keskusehoones, kus maal elamise võlu ja valu lahkasid riigihalduse minister Jaak Aab (pildil), rahvastikuminister Riina Solman ja maaeluministeriumi põllumajandus- ja maaelupoliitika asekanstler Marko Gorban. Maale elama asumise lugu jutustas Alvar Roosimaa Jaanihanse siidritalust.

Seadusest, maast ja selle harimisest

1919. aasta maareform oli Eesti Vabariigi poolt 1919. aastal Vabadussõja ajal läbi viidud maareform, mille käigus toimus suurmaaomaduste riigistamine, riigile tagavaramaa ja uute talukohtade loomine.

10. oktoobril 1919. aastal vastuvõetud maaseadusega sundvõõrandati 1065 mõisat (eestlastele kuulus neist 57) ehk 96,6% suurmaaomandist koos üle 1,9 miljoni hektari maaga, mis moodustas ligi 58% kogu Eesti põllumajandusmaast. Võõrandati ka mõisate tööstusettevõtteid: 225 viinavabrikut, 344 veskit, 74 saeveskit, 64 kivi- ja savitööstust, 18 meiereid, 7 õlletehast jne.

Sundvõõrandatud maaaladest loodi umbes 56 000 uut väikest talu.

Selline on ajalooallikatest leitud üldülevaade. Kohaliku elu-olu tutvustab 2012. aastal välja antud raamat „Pärandkultuur Sõmeru vallas“.

Kodanlik maareform 1919. aastal nägi ette kõikide mõisamaade võõrandamise. Uhtna mõisa maad jagati ametlikult välja 1. mail 1922. maasaaja nr 1 oli Johannes Birk, endine mõisatöeline. Järgnesid endised rentnikud Gustav Põdra, Mart Tomps ja teised.

Maadest jäeti 41,46 tiinu (2 suurt normaaltalu) endisele mõisnikule Aleksander

Jacob von Weissile, kelle perekonnas oli sellal 5 liiget koos 1 palgalisega. Mõisa elusinventari osast sai nende pere 8 lehma, 3 hobust, mõne sea ja kanu.

1932. aastal püstitasid kohalikud põllumehed maareformi tähistamiseks põllumeeste kivi. Sama toimus ka Kohala kandis.

Täitus talupoegade ammune unistus saada oma maa peremeheks. Kui kohalikud talumehed tähistasid talude saamise 10. aastapäeva, andis härra Peeter Plaad tammeistiku, mis istutati teede ristumiskohta Kohala mõisa poole suunduva allee algusesse.



Maareformi 100. aastapäeva tähistati põllumeeste kivi juures 1. oktoobril Uhtna kooli vanemate klasside õpilaste, lasteaialaste, naisseltsingu ja teiste asjast huvitatute osavõtul.

Tseremoonia juhatasid sisse Veljo Kallipi trompetihelid, millele järgnes EV 100 juhtrühma esimehe Toomas Kiho ja riigihaldusministri Jaak Aabi tervitus. Ühises rongkäigus liiguti Uhtna koolisaali, kus avati maareformi tutvustav näitus, kuulati maareformiga seonduvaid mõtteid ja nauditi koolilaste etteasteid.

Tõsi, ajaraamatul ei ole kordustrükk. Järjest vähemaks jääb ka inimesi, keda toonaseid sündmused otseselt puudutanud on. Täna lehe veergudel on võimalus ühega neist tuttavaks saada.

Varudis Kutseri talus elab koos oma abikaasa Heljaga vitaalne vanahärra Jüri Tiinas, kelle sünnidaatum jääb aastasse 1925 ja kelle tõi elutee Varudisse 1934. aasta talvel.

„Olin 9-aastane. Tulime Koeru lähedalt Validalt. Lehmad olid ree peal ja külm tegi neile liiga. Siin elas minu tädi Olga. Läksin Pikaristile kooli. Lugemine oli selge, kirjutamisega olin hädas, aga mind viidi kohe 3. klassi. Meie perest käis koolis kaks last. Olime harjunud olema omaette, nii et algul kartsi-me pisut võõraid.“

Kooli lõpetasin 1939. aastal. Kooli lõpuks sain jalgratta. Isa-ema olid sel ajal talupidajad. Oleks läinud Jänedale põllumajanduskooli,

aga talusse oli abi vaja. Nii jäingi.“

Edasised elusündmused viisid Jüri vabatahtlikuna rannakaitsesse, pärast mobilisatsiooni koos kahe vagunitäie poistega Poola õppe-laagrisse, hiljem Läti piirile ja 44. aastal, pärast haavata saamist Rakvere haiglasse.

„Ajad olid segased. NKVD tuli isale järele. Mind ei olnud kodus. Isa viidi Vorkutaasse. 11 aastat oli seal. Minul algas metsavennaelu. Algul oli meid paras punt, lõpuks olin üksinda. Oli kindlaid mehi, kes teadsid, et anti amnestia ja ütlesid, millal on paras aeg metsast välja tulla. Talus olid sel ajal ema ja tädi kahekesi. Nii tegin minagi talutöid.“

Aastal 1948 sai Jürist kolhoosi Sirk ja Vasar brigadir. Samas ei olnud poiss veel matnud maha ka õppimis-soovi.

„Vend läks Jänedale kooli. Läksin ka eksamitele. Õnne oli, sain sisse, aga elulugu ei sobinud. Nii soovitati mul hoopis Sakku minna, ehk siis Saku Maakorraldus tehniku-

mi. Esimese kursuse lõpuks tulid kevadtööd peale ja tulin koolist ära.“

Tegelikult jätkus Jüril piisavalt jonnit, et alustatu ka lõpule viia, mis tähendab seda, et soov põllumajandust õppida oli niis suur, et 1953. aastal sai ta Jänedalt agrotehnika diplomi ning määrati tööle Jõhvi rajooni Kirovi nimelisse seemnekasvatuskolhoosi. Tagasi koduradadele ja uuesti agronoomiks sai Jüri paar aasta hiljem.

„Kojutuleku plaan tuli koos keskkomitee määrusega. Olin MTJ-i nomenklatuuris. Kuna tehnika müüdi majandile maha, kaubeldi mind mehhaanikuks. Hiljem sain peainseneri tiitli ja ameti – peamehhaanik.“

Seda ametit pidas mees kuni pensionini. Seega on Jüri Tiinase kogu elukäik seotud suuremal või vähemal määral kuni tänase päevani põllumajanduse ja maaeluga. Lisaks põlluharimisele oskab ta suurepäraselt ka puutööd – uksi ja aknaid – ja seda enda tehtud hõõvelpingil.



Jüri Tiinas koduõues.

Samuti tunneb uhkust oma korras „kodutehnikast“: traktor, kombain, külvik, ader ja ei jäta ütlemata, et omal ajal oli kõige parem asi, mis heinatööd kergendas, heinakaaruti.

Täna tegemiste hulka kuuluvad Jüril ka mesilinnud,

kes tulid tema enda sõnul tema ellu juhuslikult. „Esimene mesilaspere tõi naaber. Hakkas meeldima.“

See oli linnulennuline ülevaade meie kandi põlise põllumehe Jüri Tiinase tegemistest, kes koos abikaasa Heljaga raskemad ja

kergemad ajad üle elanud, igapäevast tööd teinud ja teineteisel toeks olnud.

Jüri Tiinaselt käisid infot hankimas

HELLE PIKKOJA
SIRJE REBANE

Kogukonna väärtus on inimesed ja nende tegemised

Eesti Vabariik 100 tähistamise raames tegid Eesti kogukonnad piirkonna elu parandamiseks ja riigi juubeli tähistamiseks enam kui 600 kingitust.

Tunnistähed ja tänusõnad anti kogukondadele üle 29. septembril Viljandi Ugala teatris toimunud tänuüritusel „Maaga rahva pidu“, millega ühtlasi tähistati ka 100 aasta möödumist maaseaduse vastuvõtmisest.

Kolme aasta jooksul on renoveeritud seltsimaju, kölakodasid ja tuletorne, pandud püsti välijõusaale ja rajatud kogukondadele lipuväljakuid, samuti on tegeletud põhjalikult kogukonna ühise ajaloo jäädvustamisega. Nii linna- kui maakogukondade tehtud juubelingituste nimekiri on väga pikk ja kirev – kokku tehti üle 620 kogukonda väärtustava kingituse.

Rakvere vallast pälvivad tunnustuse Levala ja Uhtna kogukonnad. Uhtna kogukond kinkis Eestile Teet Suure installatsiooni – jõulukuuse värvimise Uhtna külaväljakul. Idee „rakett“ üle värvida, tuli Hannes Tiinaselt ja kogukond teostas. Tunnistähed käisid Viljandis vastu võtmas Uhtna kogukonna aktivistid Margit Lichtfeldt ja Heli Vassar.

Tore, et tegemist on märgatud.



No millist koolipäeva sa hing veel ihkad ...

Kuna soojad ilmad meelitasid õue, korraldasime Lasila põhikoolis kooliaasta esimesel nädalal koos õpetajate Kristi, Anu ja Ruthiga 1.–6. klassi õpilastele õppematka. Sihiks võtsime Väike-Maarja vallas, Nõmme-Ebavere oosideaheliku kõrval asuvad karsitiveest toituvad heledaveelised metsajärved ehk kolmselgeveelist Äntu järve, mille kohta Eesti Loodusväidab, et mitmekülgse pinnamoega järverikas Äntu maastikukaitseala on üks Pandivere kõrgustiku huvipakkuvaim piirkondi. Järvede kaldad on õõtsikulised ja põhju katab järvelubi. Hele järvelubi koos ümbritseva loodusega annabki kahele järveveele kauni sinise ja roheline värvuse. Võtsime aega, et nautida päeva ja järvede ilu, lahendada ülesandeid ning korraldada metsapiknik.

Alustasime Äntu Valgejärve juurest. Õpilased said teada, et Valgejärve sügavus on kohati 8 meetrit, pindala 1,6 ha, vesi on täiesti selge ja paljude allikatega. Põnev fakt on ka see, et järv on oma sügavuse ja läbipaistvuse tõttu allveesportlaste meeliskoht.

Edasi suundusime metsarajale, kus nägime kirjanik Kersti Merilaasi lapseõlvekodu. Seal valmistasid kõik omale lõngast käepaelad ja värvikoodi mänguga jagunesid õpilased meeskondadeks. Saime ka esimese vihmahmaka, mis ei häirinud ühtegi matkaselli. Varsti jõudsime keset teed vuliseva veetakistuse-

ni, mis tegelikult oli järvi ühendav Järveoja. Lasime lastel seal veidi imestada, et kuidas nüüd edasi. Lõpuks keerasime õigele rajale, mis kulges mööda oja kallast, üle suurte puujuurikate, üle sildade ning läbi ürgloodusega metsa. Viit Äntu järve ühendava Järveoja kõrged kaldad andsid aimu selle kunagisest veerohkusest. See oli väga ilus ja müstiline kõndimine kuni jõudsime Valgejärve teisele kaldale.

Jalutasime veel üle silla ja olimegi unikaalse 0,8 ha suuruse Rohejärve ääres. Kuna ka selle järve vesi oli täiesti selge, siis said huvilised vaadata 3,3 m sügavusele järve põhja ning jälgida pinnal rallitavaid liuskureid ja kaunivärvilisi kiile. Rohejärve ujumissillal oli meeskondadel aeg neile eelnevalt antud ülesanded õpetajatele ette näidata ja ka häälitseada. Nalja sai! Teised täitsid seni oma aega marjade söömisega ning metsas hullamisega. Hoiatavalt olime juba rääkinud mürgimarjadest, mis olid ahvatlevalt käeulatuses. Need olid turnpuu tumesinised ja kuslapuu punased marjad ning sealsamas mustikate vahel toretsev ussilakk.

Edasi viis looklev metsarada, kus Rohejärvest sai sujuvalt Eesti kõige selgema ja sinisema veega Äntu Sinijärv, mille pindala on 2,4 ha ning sügavus ligikaudu 7,5 meetrit ja mille põhi oma mändvetikatega meenutab pisut korallimerd. Kõndisime selle lummava



Äntu Sinijärv on Baltimaade unikaalseim.



Lasila kooli III klassi õpilased Gregor, Triin ja Anni Sinijärve sopis.

ja Baltimaade unikaalseima järve sopilist äärt mööda kuni jõudsime väikese lõkkeplatsini. Tegime seal väikese mängu- ja puhkepausi. Veel tuli läbida viimane metsaalune ja olimegi Sinijärve suure ujumissilla juures, mis oli ühtlasi ka matka lõpp-punkt. Seda



Siin sünnib kunst looduslikest materjalidest ja leidudest.

Fotod Ruth Kapper

olid lapsed juba oodanud ja meid küsimustega pommitanud, et millal kohale jõuame ja millal juba süüa saab. Asusime kõik koos toimetama ja grillima.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et matkapäev Äntus oli väga huvitav, loodus imekaunis ja 42 matkajat igati vinks-vonks matkasellid. Käisime ca 5 km, nägime

palju, saime targemaks, pidasime vaikuseminutit, täitsime ülesandeid, korjasime matkarajalt prügi, söime mustikaid ja pohli, tänasime metsahaldjaid, tegime puhkepause, grillisime ise vorste ja vahu-komme, söime koolikoka tehtud kartulisalatit, olime loodust säästvad ning löime looduse materjalidest

kunsti. Olime õnnelikult väsinud, kõhud täis ja buss ootamas. No millist koolipäeva sa hing veel ihkad ... Aitäh, Lasila kooli matkasell, sa olid vahva!

KADI PRANTS

Lasila põhikooli raamatukoguhoidja matkajuht

Faktid pärinevad internetist.

Levala küla 800. aastapäev



Levala küla mälestuskivi avasid Mare ja Anti Algepus ning vallavanem Maidu Nõlvak. Foto Ingrid Udeküll

8. septembril on Levala külas eriline päev, inimesed kogunevad külalplatsile, kus tulijaid tervitavad lõõtspillihelid, mida toetab jaurami rütm, mille loojateks on pillimehed Ervin Lember ja Hillar Vimberg.

Kohal on ka vallavanem Maidu Nõlvak, kes koos Anti Algepusega tõstab lipu kõrgele sinisesse taevasse. Kõlab laul, mida kõik kaasa laulavad – Enn Võrgu „Eesti lipp“.

Külaelaniku Ülle Sillandi tikitud saanitekk langeb küla sildi kõrval asetsevalt kivist, mis annab teavet küla väärikast aastapäevast.

Esimesed teateid Levala küla kohta leiab Taani hindamisraamatust, aastal 1219.

Kõned peetud, siirdutakse külalplatsile, kus usinad külaelanikud esinevad erinevate etteastetega, Sten Sillandi luuletusega, perekond Parm lauludega, millest paljudele kaasa ümisedi. Ingrid Udeküllil kitarrilood olid enamas ti rahvusliku suunaga või seotud vanavanemate, külade ja peredega – tähistamiseks nii vanavanemate päeva kui küla aastapäeva. Suu sai magusaks maitstva sünnipäevatoridiga.

Tänusõnu jätkus ka kõigile küla aktiivsetele inimestele ja esinejatele.

Aeg antud südameid siduda, aeg antud armastust hellitada, aeg antud üheskoos elugi elada.



Kuldpulmapaar Inge ja Enn Aleste.

Foto Ain Liiva

6. septembril toimus Rakvere Kolmainu kirikus juba 8. Lääne-Viru maakonna kuldpulmapaaride vastuvõtt. Kokku esitati 44 väarikat paari, kelledest üks paar oli abielus olnud 65, kolm paari 60, kuus paari 55 ning ülejäänud 50 aastat.

Paaridele korraldasid vastuvõtu Lääne-Viru Omavalitsuste Liit, Rakvere Kolmainu ning Karmeli kogudus.

Rakvere vallast saame õnne soovida 55. pulma-aastapäeval 2 paarile ja 50. pulma-aastapäeval 5 paarile.

Jätkuvat õnne, rõõmu ja teineteise mõistmist ning armastust!

Õpetajad tõid Irimaalt uusi ideid

Sõmeru põhikooli õpetajad Kadri Mark ja Kristel Viira veetsid augustis nädala Dublinis õpilastena, et tulla oma tavapärasest rollist välja ja uueks õppeasutaks värskeid ideid saada.

Mõlemad on pedagoogiametit pidanud natuke alla viie aasta. Staaži poolest alles üsna noorte kolleegidena otsivad nad pidevalt võimalusi ametialaseks arenemiseks ja koolitunde võimalikult huvitavaks, kaasahaaravaks, mänguliseks ja loominguliseks muutmiseks. Just need eesmärgid ajendasidki neid Erasmus+ programmi abil Irimaale õpirändele minema.

Klassiõpetaja Kristel osales kursusel, mille eesmärgiks oli õppida tundma tänapäevaseid õpilasekeskseid õppemeetodeid. „Keskendusime palju sellele, et miks peaks just õpilased olema tunnis aktiivsemad

tegutsejad kui õpetaja,“ rääkis õpetaja Viira.

Põhiliselt keskenduti sellistele meetoditele nagu ümberpööratud klassiruum, projekti-, juhtumija probleemipõhine õpe ning avastusõpe. „Ümberpööratud klassiruumi põhimõte on see, et õpilased tegelevad kodus õpetaja poolt internetti üleslaetud materjalidega – näiteks videoloenguga – ning kooli tultes keskendutakse praktilisele osale,“ selgitas Viira.

Juhtumioõppe puhul aga leitakse mõni eluline probleem ja keskendutakse selle lahendamisele, kasutades seejuures ka koolist saadud teadmisi.

„Iga õppevormi puhul kujundab protsessi pigem õpilane ning tähtsal kohal on konstruktiivse tagasiside andmine ja positiivse märkamise. Samas tuleks leida ka asju, mida saaks

teha paremini,“ selgitas õpetaja.

Inglise keele õpetaja Kadri õppis nädala jooksul tundma ja kasutama erinevaid nutiseadmete äppe, mida saab edukalt koolitundides hariduslikel eesmärkidel kasutada ning mis muudavad tunnid mitmekesisemaks ja kaasahaaravamaks.

„Paljude noorte jaoks tähendab internet ainult sõjamänge, Facebooki ja Messengeri, aga tegelikult on seal ju nii palju enamat. Tänapäeval on loodud suur hulk põnevaid ja kasulikke äppe, mille abil saavad õpilased ise lahendusi otsida, katsetada, uurida ja nuputada,“ rääkis õpetaja.

Digilahenduste kasutamine koolitundides paneb aga hoopis uude olukorda ka õpetajad, kes peavad end kõigepealt ise nutiseadmetega töötades muuvalt tundma.

Õpetaja Kadri sõnul, kelle kursusekaaslasel olid Portugalist, Horvaatiast, Bulgaariast ja Küprosel, oli hea kogeda, et tegelikult seisavad õpetajad kõikjal maailmas silmitsi sarnaste väljakutsetega, millest üks suurimaid ongi see, kuidas motiveerida nutipõlvkonna lapsi õppima ning kohanda muutunud õpikäsitlusega.

Nii õpetaja Kristel kui õpetaja Kadri sõnul oli kursustel osalemine nende jaoks positiivne kogemus ning nad said veelikord kinnitust, kui oluline on muuta õpetatavad teemad elulisteks.

Mõlema jaoks jäi pärast kursusi kõlama Irimaalt kaasa toodud Hiina vanasõna: „Ütle mulle ja ma unustan, näita mulle ja ma ehk mäletan, kaasa mind ja ma saan aru.“

KADRI MARK
Sõmeru põhikooli õpetaja



Õppimisvabal päeval õnnestus õpetajatel Moheri kaljusid imetlemas käia.

Seikluslik pärastlõuna Lepnal



30. augustil kogunes punt noori Sõmeru noortekeskuse ette, et minna Lepnale seiklema. Osa oli juba tund enne väljasõitu kohal, sest nii suur oli soov trikitada tõukeratastega Lepna skate-pargis.

Sõmeru noortekeskus soetas ANK projektikonkursi raames projektiga „Seikluselamus“ seikluslike vahendeid: takistusrada, sumokostüümid, hiidketseid ning muid vahendid aktiivseteks tegevusteks. Võtsime osa vahendeid kaasa ja läksime Lepnale. Kui seiklusplats oli valmis seatud, jäi aega, et tutvuda väljõusaaliga ja skate-pargis trikitada. Vaatasime

üle värskenduskuuri läbi teinud Lepna noortekeskuse, mis on saanud juurde uusi ja põnevaid vahendeid sisukaks vaba aja veetmiseks. Noortekale soovime omalt poolt koos tegutsemise tahet, rõõmu ja toredaid seiklusi!

Mänguväljakul sai end proovile panna takistusrajal, joosta hiidketsidega, harjutada tasakaalu, ületada koos meeskonnaga raskusi. Tõmbenumbriks olid sumokostüümid, mille sees olemist tahtis igauks kogeda. Ega see kerge polnud ja ise selle kostüümiga püsti ei saa. Sel ajal kui kohalikud lustisid seikluslikel tegevustel, pakkus Sõmeru

noortele elamusi ja adrenaliini skate-park ja väljõusaal. Koduteel arutlesid noored, et küll oleks hea, kui ka Sõmerul oleks oma skate-park ja väljõusaal. Loodame, et noorte unistused saavad teoks.

Saime toreda vastuvõtu kohalike inimeste poolt ning mõned lapsevanemad ulatasid abistava käe tegevuste korraldamiseks. Kokkuvõtteks ütles, et oli tore seikluslik pärastlõuna, aitäh kõigile osalejatele ja kaasa aitajatele!

SIRLE PIHLAK,
OXANA NIKITINA
Sõmeru noortekeskuse
noorsootöötajad

Suvine skaudilaager Lätis

Balti jamboree laager ehk lihtsalt BJAM toimus sel aastal Läti Vabariigis Ezernieki turismi- ja puhkekeskuses 7.-13. juulini.

Balti jamboree on kolme Balti riigi ühislaager, mis toimub peamiselt iga nelja aasta tagant. Rakvere skaudid on osalenud neist kolmes – Leedus (2010), Eestis (2015) ja nüüd Lätis (2019). Osalema kutsutakse ka sõpru väljastpoolt. Sel aastal oli päris suur esindus Iisraelist, esindatud oli veel Saksamaa, Austria, Rootsi, Prantsusmaa, Venemaa.

Meilt osalesid esimest korda välislaagris Mait Sander Nõlvak ja Josep Gurney Rakvere Skautidest ning Aleksandra Kudelkina Vaeküla Siilikestest, mis andis elamused, mis kestavad järgmise laagrini.

Mait Sander: „Minu jaoks oli see esimene välislaager, sest siiani on laagrikogemused piirdunud Rakvere ja teistes Eestis linnades toimunudega. BJAM oli üliäge, huvitav ja põnev. Laagris oli palju erinevaid tegevusi, mida teha ja sai palju nalja. Suur väljakutse oli lõkkel söögi tegemine, joogivee tassimine ja kuivkäimlates ajal käimine. Seevastu sõprade leidmine ja nendega skaudirätikute vahetamine oli



Foto Andres Lillemägi

üks parimaid asju. Mõnus oli viimase päeva laad ja disko. Ootan juba järgmist laagrit, kuuldavasti saab see olema Euroopa Jamboree Poolas, 2020 juuli/august Gdanski linnas.“

Josep Gurney: „Läti sõit oli pikk ja kurnav. Kohale jõudes sadas vihma, telgid pidime kiiresti püsti panema, et need märjaks ei saaks. Juba järgmisel päeval säras päike. Söögid olid laagris väga head, panin ennastki ühte hommikusöögi toimkonda, kus tegin mannaputru. Põhimõtteliselt sain ma sellega hakkama, aga järgmine kord proovin segada ka, siis ei koosne mannapuder ainult klimpidest. Maitseelamust parandasin 2 purgi kondenspiimaga. Laagritegevused olid viimase peal. Eriti meeldis 24-tunnine matk, mis andis kinnituse tõsiasi, et

maakera on ümmargune, sest sealt, kus teekonda alustasime, seal ka lõpetasime. Laagris oli väga lõbus ja ootan põnevusega järgmist Balti jamboreed Leedus!“

Aleksandra Kudelkina: „Algul tundus mulle et mind on kaasa võetud laste korrale kutsumiseks, mustade nõude pesemiseks, vene keele rääkimiseks, aga sellest hoolimata läksin matkale, jättes kõik sinnapaika. Matkakaart käes, liikusime punktist punkti, laulsime venekeelseid laule ja rääkisime juttu. Laagrist leidsin paar sõpra.“

*Seiklust toetasid
Rakvere vald, Näpi kool,
Kohtla-Järve linn ja
lapsevanemad.*

Noorte mõtted koondas kokku

ANDRES LILLEMÄGI

Vallavalitsuses otsustati

4. septembril

- Kinnitada Sõmeru, Lepna ja Uhtna raamatukogude kustutusaktid ning kanda akti alusel maha aegunud ja lagunenenud teavikud.
- Paigutada Uhtna hooldekodusse abivajav isik, omaosaluse puudujääv osa garanteeritakse.
- Maksta sotsiaaltoetusi abivajavatele isikutele kokku summas 1340 eurot.
- Lubada eraisikul jäätmemahuti tühjendamist kord kvartalis.
- Anda ehitusluba puurkaevu rajamiseks Lepna tee 12 Taaravainu külas.
- Anda nõusolek Pikametsa motokrossi korraldamiseks 14.09.
- Algatada Kloodi külas, Tähemaa ja Seersandi kinnistute detailplaneeringu kooskõlastamine. Jätta algatamata keskkonnamõjude strateegiline hindamine. Sõlmida haldusleping detailplaneeringu koostamise tellimise üleandmiseks.
- Tunnistada „Rakvere valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise“ läbiviijaks kõige madalama pakkumuse teinud AS Kobras.
- Esitada taotlus Ferdinand von Wrangelli nimelise Roela lasteaid-põhikooli riiklikult toetatud õpilaskodu kohale.
- Kehtestada Päide külas, Mesilase teel liikluspiirangu ala ning paigaldada vastavad liikluskärgid.
- Toetada ühe valla õpilase Euroopa meistrivõistlustel osavõttu.

11. septembril

- Kinnitada MTÜde ürituste aruanded, mille korraldamiseks eraldas Rakvere vallavalitsus ühekordset toetust.
- Väljastada ehitusloa üksikelanute ehitamiseks Taaravainu, Ussimäe ja Päide külates ning seirepuurkaevude ehitamiseks Kohala ja Kaarli külates.
- Anda kasutusloa vee- ja kanalisatsiooniorustikule Sõmerul, heinatehasele Roodeväljal, üksikelanule Päides ning mängu- ja vaba aja väljakule Veltsi külas.
- Väljastada projekteerimistingimused AS Adven kaugkütetorustiku projekteerimiseks Sõmeru alevikus.
- Kooskõlastada puurkaevude asukohad Sämi-Tagakülas Kalamehe kinnistul ja Tobija külas Sarapiku kinnistul.
- Maksta sotsiaaltoetusi abivajavatele isikutele kokku summas 1039 eurot.

18. septembril

- Anda nõusolek Lääne-Viru Jäätmekeskus MTÜ jäätmeloa muutmiseks.
- Maksta sotsiaaltoetusi abivajavatele isikutele kokku summas 935 eurot.
- Anda kasutusluba Puiestee 22 asuvale kaupluse hoonele Sõmerul.
- Väljastada ehitusloa eraisikutele üksikelanute ehitamiseks Tõrremäe ja Aluvere külates ning ASle OG Elektra tuletõrje veemahuti ja pumpla ehitamiseks.
- Kooskõlastada puurkaevu asukoht Papiaru külas Helmi kinnistul.

- Nõustuda Võisilma katastriüksuse jagamisega Karitsa külas vastavalt jagamisskeemile ning määrata moodustatavate katastriüksuste lähiaadressid ja sihtotstarbed.
- Eraldada kinnistust nr 4715531 – Tiigi tn 6, Mänguplatsi ja Laululava katastriüksused ning avada iseseisvad registriosad.
- Nõustuda Härjasilma katastriüksuse jagamisega Karitsa külas vastavalt jagamisskeemile ning määrata moodustatavate üksuste lähiaadressid ja sihtotstarbed.
- Kooskõlastada Näpi kooli struktuur 2019/2020 õppeaastaks.
- Edastada volikogule detailplaneeringu kehtetuks tunnistamise eelnõu.
- Kiita heaks Hajaasustuse programmist saadud toetuste kasutamise aruanded ning tasuda tööde teostajatele.
- Edastada volikogule valla eelarvestrateegia 2020–2023.

25. septembril

- Edastada volikogule menetlemiseks Rakvere valla jäätmevedajate registri põhimäärus.
- Vaadati läbi Rakvere valla jäätmekava 2019–2025 ning otsustati sisse viia muudatused ning esitada peale muudatuste sisseviimist kinnitamiseks.
- Maksta sotsiaaltoetusi abivajavatele isikutele kogusummas 157 eurot.
- Paigutada Uhtna hooldekodusse abivajav isik.
- Esitada kohtule avaldus abivajava isiku paigutamiseks hoolekandeaustusse tema nõusolekuta esialgse õiguskaitse korras.
- Osutada tugiisiku teenust abivajavale isikule, teenuse rahastamine toimub riigieelarvest eraldatud toetusfondi vahenditest.
- Tasuda abivajava isiku teenuste eest teenuseosutajale MTÜ Famigo Nõustamine ja Koolitus.
- Esitada taotlus Kadriina keskkooli riiklikult toetatud õpilaskodu kohale.
- Anda kasutusloa tiigile Tobia külas, reoveepuhastitele Päides ja Lepnal.
- Väljastada ehitusluba eraisikule üksikelanute ehitamiseks Sõmerule.
- Väljastada projekteerimistingimused eraisikutele üksikelanute projekteerimiseks Paatna ja Tõrma külatesse.
- Määrata Roodevälja külas Vahtra allee 4 katastriüksuse sihtotstarbeks elamumaa.
- Nõustuda Aluvere külas Nuunikute katastriüksuse jagamisega vastavalt maakorralduskava plaanile ning määrata moodustatavate katastriüksuste lähiaadressid ja sihtotstarbed.
- Määrata liikluspinnale kohanimed.
- Kiita heaks ja avalikustada kohanimede määramise eelnõu.
- Toetada rahaliselt valla õpilase osalemist Sumo maailma meistrivõistlustest.
- Kiita heaks Hajaasustuse programmist saadud toetuste kasutamise aruanded ning tasuda tööde teostajale.
- Edastada volikogule menetlemiseks Rakvere valla arengukava 2019–2035 lisa 1 muutmissetapanek.
- Kinnitada Rakvere valla eelarve piirsummad aastaks 2020.
- Kinnitada Rakvere vallavalitsuse infoturbe poliitika.

Ametlikud teated

Rakvere vallavalitsuse 04.09.2019 korraldusega nr 353 algatati Kloodi küla, **Tähemaa** ja **Seersandi** kinnistute detailplaneeringu koostamine ja kinnitati detailplaneeringu lähteülesanne. Planeeritava ala suurus on ligikaudu 4 ha. Planeeringu koostamise eesmärk on kinnistute jagamine, maakasutuse sihtotstarbe muutmise, ehitusõiguse seadmine, liikluskorralduse ja juurdepääsu lahendamine, tehnovõrkude lahendamine, vajadusel kitsenduste ja servituutide seadmine. Planeeringualal kavandatakse jagada maa-ala eraldi krundideks, millega Tähemaa ja Seersandi kinnistute sihtotstarbed muudetakse elumumaks. Juurdepääsuteel on olemasolev Tähemaa tee. Jäeti algatamata keskkonnamõju strateegiline hindamine vastavalt KeHJS § 35 lg 5 alusel eeldatava olulise keskkonnamõju puudumise tõttu. Detailplaneeringu materjalidega on võimalik elektrooniliselt tutvuda Rakvere valla veebilehel: <https://www.rakverevald.ee/detailplaneeringud>

Spordiveerg

Sportlik suvi Näpi kooli sportlastega



Kevin Heinpaju.

Foto Marge Altsaar

Kui suurem osa Näpi kooli õpilastest said juuni keskel võimaluse suvepuhkusele minna, siis mõned õpilased käisid piiri taga võistlemas.

Kevin Heinpaju ja Birgit Laas osalesid 13.–14. juunil rahvusvahelistel võistlustel Tšehhis, Brnos Emil Open 2019 võistlustel kergejõustikus. Kevin võistles kaugushüppes ja 100 m jooksus, Birgit 100 m jooksus. Birgit võitis 100 m jooksus kuldmedali ja Kevin 100 m jooksus hõbemedali, kaugushüppes saavutas Kevin 4. koha.

Samal ajal kergejõustiklastega võistles Näpi kooli ühendatud 3x3 korvpallivõistkond Šveitsis, Fiba 3x3 Openil ja saavutas kokkuvõttes 6. koha, aga 2. divisjonis hõbemedalid. Oma alagrupis saavutati 2. koht, kus kaotati Prantsusmaale ja võideti Šveitsi 3. koondist. Finaalmängudes kaotati Bosnia-Hertsegoviinale, kuid võideti Šveitsi 2. koondist ja Soomet.



Fiba Open 3x3.

Foto Andres Lillemägi

ANDRES LILLEMÄGI

Võistlusterohke september



Septembris alanud kooliaasta on olnud liikumisküllane ja sportlik. Veltsi lasteaed-alkkooli õpilased on innukalt käinud erinevatel spordivõistlustel ja saavutanud häid tulemusi.

12. septembril Rakveres toimunud Lääne-Virumaa põhikoolide 1.–3. klassi meistrivõistlustelt tõid 3. klassi poisid õpetaja Meelis Kari juhendamisel koju mitu medalit. Joonatan Neuhaus saavutas 1. koha nii 400 m kui 60 m jooksus. Enriko Balõšev tuli 2. kohale samuti kahel alal – palliviskes ja kaugushüppes. Paul Rikolas sai kaela medali 5. koha eest kaugushüppes. Kiirust jagus ka 18. septembril toimunud Sügisjooksule Haljalas. 3 km distantsilt jooksis tütarlaste arvestuses end 2. kohale Ellinor Kuusalu ja 5. kohale Ellie-Maria Leipalu. Poistest sai 3 km distantsil 1. koha Enriko Balõšev ja 4. koha Joonatan Neuhaus.

MARGIT KAARE

Tähelepanu gümnaasiumitoetuste saajad, kellel on veel esitamata sügisene avaldus, palume seda kiiresti teha. Toetust makstakse õppetootusena kõikidele peredele, kelle lapsed õpivad statsionaarse õppevormiga gümnaasiumiõppes ning kelle elukoht on registreeritud Rakvere vallas. Kutseõppeasutuste õpilastele toetust ei maksta.

Toetus ei ole sissetulekupõhine ning selle saamiseks tuleb lapsevanemal või täisealise õpilasel kaks korda aastas, septembri- ja jaanuarikuu jooksul esitada Rakvere vallavalitsusele avaldus. Gümnaasiumitoetuse ühekordne määr on 65 eurot.

Tunnustati kauneid kodusid

26. septembril jagati Rakveres Rohuaia lasteaias Lääne-Virumaa ilusamate kodude ning koduaedade tiitleid. Neist kolm kodu pälvisid ka Eesti Vabariigi presidendilt tiitli.

Üle 20 aasta peetud kaunite kodude konkurs. Selle eesmärk on tunnustada südamega tehtut, mis kaunistab meie Eestimaad, toob nähtavale igal aastal imelisi paiku. Lisaks kodudele saavad selles konkursis osaleda ka avalikus kasutuses olevad hooned, külad, kauplused ja korterimajad. Lääne-Virumaal osales konkursil seitseteist rajatist.

Rakvere vallas pälvisid Ilusa kodu tunnustuse Albiina Soomi kodu Päide külas, perekond Hõõvelsoni Helena talu Kaarli külas ja Aasalea Rosmanni kodu Päides.

Rakvere vallavalitsus läheb üle bill.me arveldusplatvormile

Uus platvorm arvete juhtimiseks – mugav kasutus ja aja kokkuhoid.

Jätkates e-teenuste arendamist alustas Rakvere vallavalitsus koostööd arveldusplatvormiga Bill.me. Seeläbi pakub vallavalitsus oma elanikele eeliseid ja võimalusi uue tehnoloogia kasutamiseks.

Meie riik õiguslikel alustel nimetab ennast e-teenuste maailma liidriks. Seda kinnitab ka Microofti asutaja Bill Gates, kes on juba üle aasta Eesti Vabariigi e-resident.

Järgides meie riigi e-teenuste arengusuundi ning jätkates teenuse kvaliteedi parendamist ja suhtlust elanikega, alustas Rakvere vallavalitsus koostööd arveldusplatvormiga Bill.me. Uurides teiste valdade juurutamise ja kasutamise kogemust, sai otsustatud antud lahendus kasutusele võtta ka meie vallas.

Mis on Bill.me?

Tänaseks on Bill.me kõige ajakohasem ja efektiivsem vahend arvete vastuvõtmiseks, vaatamiseks ja maksmiseks. Platvorm vastab täielikult GDPR-i (üldine andmekaitse määrus) nõuetele ja elektrooniliste maksete turvalisuse kõrgeimatele standarditele.

Tänu kokkuleppele, vallavalitsuse ja arendusettevõtte Bill.me vahel, on registreerimine ja platvormi kasutamine TASUTA. Teenustasutakse ainult juhul, kui arve eest tasutakse maksekardiga Bill.me keskkonnas. Platvormi kõik võimalused ja eelised on kättesaadavad ka Androidis ja IOS-is Bill.me mobiilirakenduses. Vallavalitsuse ressurside tõhusaks kasutamiseks on platvorm integreeritud meie raamatupidamistarkvaraga. Pidev andmete vahetus laekunud, vastuvõetud ja tasutud arvetest võimaldab kiirelt jälgida ja töödelda informatsiooni, mis on vajalik tõhusa ja kvaliteetse teenuse pakkumiseks.

Esimesed arved saadab vallavalitsus juba oktoobrikuu alguses, mis tähendab seda, et alates 1. novembrist e-meilidele arveid vanaviisil enam ei saadeta. Soovi korral, täiendava informatsiooni saamiseks, palun pöörduge e-mailil info.ee@bill.me.

VELTSI LASTEAED 50 KUTSE

Hea endine Veltsi lasteaiapere!

Ootame teid laupäeval 26. oktoobril kell 19.00
Veltsi Lasteaed-Algkooli lasteaias 50. juubelile.

Kavas

19.00 Kontsert
20.00 Avatud näitus, suupistelaud
21.00–00.00 Tants ja mäng

Osalustasu 5 eurot kanda hiljemalt 21. oktoobriks kontole
EE412200221032186823 Rakvere Vallavalitus, selgitusse Veltsi 50.
Kohapeal tasumisel on osalustasu 15 eurot (sularahas).

Kohtumiseni!



JUUBELIKONTSERT

19.10.2019

ALGUSEGA KELL 19.00

SÕMERU KESKUSEHOONES

LAVAL

AVINURME PUHKPILLIORKESTER

KAMMERKOOR SOLARE

SEGAKOOR VIROONIA

JUUBILAR ISE



TOETAJAD: RAKVERE LINNAVALITSUS, RAKVERE VALD



Õnne ja rõõmu
ajal on alati kiire,
seepärast otsi, mis leidmata
ja hoiu seda mis leitud.

Õnnetleme oktoobrikuu
juubilare ja sünnipäevalisi

97. sünnipäeval
SULO NORKKO Roodevälja
96. sünnipäeval
VERONIKA KONGI Kohala
92. sünnipäeval
INGARD TAPPO Muru
91. sünnipäeval
ASTA LIIVAS Roodevälja
90. sünnipäeval
LINDA PÄRTELS Sõmeru
89. sünnipäeval
ELMAR MANDEL Tõrma
- ALEKSANDR ALEKSEJEV** Roodevälja
88. sünnipäeval
ÕIE UUENI Sõmeru
87. sünnipäeval
HELJU KAAR Uhtna
84. sünnipäeval
VAIKE TARA Karivärava
83. sünnipäeval
ROSALIA LIPP Uhtna
- URVE ALLEMANN** Ubja
- NADEŽDA LAMMAS** Näpi
82. sünnipäeval
AIME ÖÖBIK Uhtna
- MALLE ROHTLA** Kaarli
80. sünnipäeval
MILVI MARDI Näpi
- ENN NEITO** Kohala
75. sünnipäeval
RIHO NÕGU Sõmeru
70. sünnipäeval
SIRJE NEIDRE Sõmeru
- GALINA TRUTNEVA** Roodevälja
- AINO BOGDANOVA** Tõrremäe
- ELLEN AASMÄE** Tõrremäe
- IRINA KRUUSIMÄGI** Vaeküla
- HELLE KIVILAIU** Veltsi
- VALVE SIREN** Veltsi küla
- LIDIJA RUUTUPÕLD** Arkna
- EVI KOBIN** Päide

Sõmeru näitetrupp esitab
8. novembril kell 19.00
SÕMERU KESKUSEHOONES

Ivan Võrõpajev'i
PÄIKESETRIIP

pilet 5 eurot

*Lavastus ei ole soovitatav alla 14-aastastele lastele

Ubja päevakeskuses

Esmaspäeviti kell 12 TÄRVISEVÕIMLEMINE
juhendaja Laine Soone

Esmaspäeviti kell 13 EAKATE JUTUTUBA

Reedel kell 11 LAULU- JA PILLIRING

9. oktoobrist kuni 11. detsembrini,
kolmapäeviti Sõmeru kooli töökojas kella 18–20

SÄVIRING

Juhendajaks Toivo Reinsoo
Osalustasu 3 eurot kord

Portreenäitus
"Õised visandid"
Margit Kaare

20.09 - 18.10.2019
E - R kl 8.00-17.30
Veltsi L. - Algkool

Kõik tuled kustutas öö
ja valud vaigistas igavene uni...

Mälestame

VILMA NÕMMEMAA 18.11.1931–26.09.2019 Veltsi
AKSEL RÄTSEP 06.01.1931–24.09.2019 Sõmeru
VALTER RÄHMÖNEN 07.09.1949–27.09.2019 Vaeküla



RINGITEGEVUS

Sõmeru Noortekeskuses

TEISIPÄEV	14.00-15.00 Noorte jooga 15.30-16.30 Maadlus ring 18.00-19.30 Be Active 19.00-20.00 Jõusaali ringtreening
KOLMAPÄEV	15.30-16.30 Maadlus
NELJAPÄEV	14.00-15.00 Tantsutrenn 15.00-17.00 Suhtlusring 17.00-19.00 Kodunduse ring
REEDE	15.00 CALEKA

Iga ringitegevuse kohta saab täpsemat infot Sõmeru noortekeskuse Facebooki lehelt või tule ise kohale ja uuri noorsootöötaja käest.

SÕMERU RAAMATUKOGU KUTSUB

MUDILASTE RAAMATUKOGUHOMMIK

Armsad kodused mudilased koos vanematega! Saame kokku alates 10. oktoobrist igal neljapäeval kell 11 raamatukogus. Loeme raamatuid, mängime, suhtleme omavahel. Harjutame kätt meisterdamise alal.

24. oktoobril kell 17.30 toimub nõuandetund „KA TAVALISTEL LASTEL ON PROBLEEMID.“ Räägime piiridest, kodust, mida laps ei vaja ja mida vajab inimeseks kujunemise teel. Külal on eripedagoog-logopeed Lena Jaago. Oodatud on lapsevanemad, vanavanemad ja pedagoogid.

Raamatukogu on avatud laupäeval, 26. oktoobril kella 10–14.

31. oktoobril kell 15 Sõmeru raamatukogu RAAMATUKOHVER VAEKÜLA külakeskuses.

Kohtumiseni raamatukogus!

Õnn ei olnudki mägede taga,
kaugedel sinistel randadel.
Nüüd ta juba hällis sul magab
ja varsti tallab su kandadel.



Palju õnne lapse
sünni puhul!

MART OMAR MASRI Uhtna
TAURI ROOSILEHT Ubja
AURORA HAIN Võhma

Rakvere Valla Sõnumid

Rakvere vallavalitsus
Kooli 2, SÕMERU
Lääne-Virumaa
Tel 329 5944
vallavalitsus@rakverevald.ee
Toimetaja: Annika Aasa
tel 5336 4604, 322 1021

Kaaskirjutaja:
Sirje Rebane tel 517 5262,
325 7740

Materjale saab saata iga kuu
20. kuupäevaks
rakverevallasonumid@gmail.com
leht internetis: www.rakverevald.ee